

KONSTITUTSIYA – MAMLAKATIMIZDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN DEMOKRATIK YANGILANISHLAR POYDEVORI

Otakova Mahbuba Alisherovna¹
Rahmonov Faxriddin Xudarganovich²

Annotatsiya: Ushbu maqola Mustaqil O‘zbekiston Konstitutsiyasining yangilanishi, milliy qadriyatlarimiz, adolatli fuqarolik jamiyati, demokratik huquqiy davlat qurish, bozor munosabatlariga o‘tish yo‘llari, Konstitutsiyamizning bosh yo‘nalishi - insonni va uning hayotini ulug‘lash ekanligini, inson va uning hayoti, erkinligi, sha’ni, qadr - qimmatini hamda boshqa daxlsiz huquqlari oliy qadriyat hisoblanishini yoritishga bag‘ishlanadi.

Kalit so‘zlar: Demokratiya, Yangi Konstitutsiya, inson qadr-qimmatini, erkinlik, huquq, burch, qonun, jamiyat.

O‘zbekiston Konstitutsiyasining yangilanish natijasida qabul qilinishi ayni milliy qadriyatlarimizni, adolatli fuqarolik jamiyati, demokratik huquqiy davlat qurish, bozor munosabatlariga o‘tish yo‘llarini belgilab berdi. O‘zbekiston Konstitutsiyasi huquqiy tizimimizning tayanch poydevoridir.[3] Uning barcha qonunlarimiz uchun asos sifatida xizmat qilishi barchamizga ma’lum. Shu kunga qadar qabul qilingan qonunlar, qonunosti hujjatlari Konstitutsiyamiz ilg‘or qoidalarining ifodasidir. Konstitutsiyaning muqaddimasida Biz, O‘zbekistonning yagona xalqi,

inson huquq va erkinliklariga, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga, davlat suvereniteti prinsiplariga sodiqligimizni tantanali ravishda e’lon qilib,

demokratiya, erkinlik va tenglik, ijtimoiy adolat va birdamlik g‘oyalari sadoqatimizni namoyon qilib,

inson, uning hayoti, erkinligi, sha’ni va qadr-qimmatini oliy qadriyat hisoblanadigan insonparvar demokratik davlatni, ochiq va adolatli jamiyatni barpo etish borasida hozirgi va kelajak avlodlar oldidagi yuksak mas’uliyatimizni anglagan holda,

davlatchiligimiz rivojining uch ming yildan ziyod tarixiy tajribasiga, shuningdek jahon sivilizatsiyasiga beqiyos hissa qo‘shgan buyuk ajdodlarimizning ilmiy, madaniy va ma’naviy merosiga tayanib,

xalqaro huquqning umume’tirof etilgan prinsip va normalariga asoslangan holda,

O‘zbekistonning jahon hamjamiyati, eng avvalo, qo‘shni davlatlar bilan do‘stona munosabatlarini hamkorlik, o‘zaro qo‘llab-quvvatlash, tinchlik va totuvlik asosida mustahkamlash hamda rivojlantirishga intilib, fuqarolarning munosib hayot kechirishini, millatlararo va konfessiyalararo totuvlikni, ko‘p millatli jonajon O‘zbekistonimizning farovonligini va gullab-yashnashini ta’minlashni maqsad qilgan holda,

¹ O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Xorazm akademik litseyi huquqshunoslik fani o‘qituvchisi
mahbubaotakova@gmail.com Tel: +998973645709

² O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Xorazm akademik litseyi huquqshunoslik fani o‘qituvchisi

ushbu Konstitutsiyani qabul qilganligi e'tirof etilgan. Darhaqiqat, yangilanishlar tufayli vujudga kelgan Qomusimiz bizga tariximizni, ma'naviyatimizni, insoniy huquqlarimizni qaytarib berdi va ularni o'zining hayotbaxsh normalarida mustahkamlab qo'ydi. Shu bilan birga u siyosiy qadriyatlarimizni - davlat hokimiyatini boshqarishdagi xalqning ishtirokini ta'minlab berdi.

Konstitutsiyaning ikkinchi bobi xalq hokimiyatchiligiga doir munosabatlarni tartibga soluvchi normalarni o'z ichiga oladi. Binobarin, 7 -modada "Xalq davlat hokimiyatining birdan – bir manbaidir", deyiladi. Ya'ni, davlat hokimiyatining chinakam egasi O'zbekiston xalqi. O'zbekistonda davlat hokimiyati xalq manfaatini ko'zlab va Konstitutsiyamiz hamda qonunlarimiz vakolat bergan idoralar tomonidagina amalga oshiriladi. O'zbekiston xalqi nomidan faqat u saylagan Oliy Majlis va Prezidenti ish olib borishi mumkin. [1]

Konstitutsiyaning 36-moddasida O'zbekiston Respublikasining fuqarolari jamiyat va davlat ishlarini boshqarishda bevosita hamda o'z vakillari orqali ishtirok etish huquqiga ega ekanliklari qonuniy ravishda belgilab qo'yildi. Ushbu normaga ko'ra fuqarolar o'z siyosiy faolliklarini davlat organlari faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini rivojlantirish va takomillashtirish yo'li bilan davlat hokimiyati ishlarini boshqarishda bevosita hamda o'z vakillari orqali ishtirok etadilar.

Fuqarolarimizning Konstitutsiyaning 40-moddasida belgilab qo'yilgan vakolatli davlat organlariga, muassasalariga yoki xalq vakillariga ariza, taklif va shikoyatlar bilan murojaat qilish huquqini ta'minlash maqsadida murojaatlarni ommaviy uchrashuvlar orqali qabul qilish jarayoni keng miqyosda amalga oshirilmoqda. Bugungi kunda fuqarolarimiz mansabdorlar oldiga emas, balki mansabdor shaxslarning o'zlari xalqimiz oldiga borib, mahallalarda, ular istiqomat qilayotgan hududlarda vujudga kelgan muammolarni echimini topib, ularni ijobiy hal qilib berishmoqda. "O'zbekiston — 2030" strategiyasini to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmonida ta'kidlangan, "Xalq davlat organlariga emas, davlat organlari xalqqa xizmat qilishi kerak"[6] degan prinsip barcha bo'g'indagi rahbarlar faoliyatida asosiy shiorga aylanmoqda.

Qomusimizning uchinchi bobida Konstitutsiya va qonunning ustunligi haqidagi norma o'z ifodasini topgan. Bu esa, mamalakatimizda amalga oshirilayotgan tub islohotlar, yurtboshimiz tomonidan ishlab chiqilgan 2022–2026 yillarda O'zbekistonni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishi bo'yicha Taraqqiyot strategiyasida belgilangan va "O'zbekiston — 2030" strategiyasida keltirilgan "Davlat va jamiyat qurilishi tizimini takomillashtirish" ning ustuvor yo'nalishlari, shuningdek jamoatchilik boshqaruvi tizimini takomillashtirish: qonun ustuvorligini ta'minlash va sud - huquq tizimini yanada isloh qilish sohasidagi ustuvor yo'nalishlarining qonuniy ifodasidir. [6]

Mamlakat qonunlariga yoshidan, mansabidan qat'i nazar –barcha fuqaro bo'ysunmog'i lozim. Jamiyatda bunga erishi uchun davlat idoralari, mansabdor shaxslar, jamoat birlashmalari, fuqarolar o'z ish faoliyatlarida Konstitutsiya va qonunlarga amal qiladilar. [2]

O'zbekiston Respublikasi xalqaro huquqning e'tirof etilgan umumiy maqomlari ustunligini tan oladi. Birorta qonun ham, me'yoriy huquqiy hujjat ham Konstitutsiya va qonunlarga zid bo'lmasligi kerak.[1] Ma'lumki, huquqiy demokratik davlatning eng muhim shartlaridan biri shaxs manfaatlarining muhofaza qilinishidir. Boshqacha qilib aytganda, davlat davlatligini ko'rsatmoqchi bo'lsa, fuqarolarini o'z muhofazasiga olishi zarur. Binobarin, Bosh qomusimizda ham inson, uning hayoti, erki, sha'ni, qadr-qimmatini oliy qadriyat sifatida ulug'lanadi. Shu nuqtai nazardan olib qaraganda davlatimizning bosh maqsadi, bu aynan Harakatlar strategiyasidan - Taraqqiyot strategiyasi sari dasturlarida ustuvor yo'nalishlarida belgilangan.

Fuqarolarning huquq va erkinliklarini ishonchli himoya qilish kafolatlarini ta'minlash, sud - huquq tizimida qonuniylikni yanada mustahkamlash, yuridik yordam va xizmat ko'rsatish tizimini takomillashtirish, aholi bandligi va real daromadlarini izchil oshirish, sog'liqni saqlash tizimini takomillashtirish, xotin-qizlarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish, arzon uy-joylar barpo etish kabi

vazifalarni bajara borib, insonni farovon yashashini ta'minlash, uni ijtimoiy muhofaza qilish, bir so'z bilan aytganda "Harakatlar strategiyasidan - Taraqqiyot strategiyasi sari" degan tamoyil asosida "Inson-jamiyat davlat" [5] degan yangi tamoyilni hayotga keng tadbiiq qilishdan iborat. Konstitutsiyaning hayotimizdagi o'rni va ahamiyati nihoyatda kattadir. Rivojlangan demokratik davlatlarda hech bir fuqaro, hech bir shaxs o'z ijtimoiy shaxsiy hayotini, o'z qonuniy manfaatlarini himoya qilishni Konstitutsiyasiz tasavvur eta olmaydi. Yangi O'zbekistonda erkin va mustaqil fikrlaydigan, uning ijtimoiy-siyosiy hayotida faol ishtirok etadigan, o'z so'zini aytishga qodir yoshlarimiz uchun ham bu qomus kundalik hayotlarida asosiy dasturulamal bo'lib xizmat qiladi degan umuddamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. –T.: O'zbekiston, 2023.
2. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi.– T.: O'zbekiston, 2017.
3. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.:O'zbekiston, 2017.
4. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha harakatlar strategiyasi// <https://www.lex.uz>
5. 2022 — 2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi // <https://www.lex.uz>
6. "O'zbekiston — 2030" strategiyasini to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 11.09.2023 yildagi PF-158-son

